1852. N°. 1

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 20 SEPTEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 18 September.

Wij vernemen, zegt de *N. Dr. Cour.*, dat een door den Heer A. L. Lesturgeon (Lid van de Maatschappij der Ned. Letterkunde) ingezonden antwoord op eene prijsvraag van de Maatschappij Rhetorica te Eecloo in België, de eer der bekrooning heeft mogen verwerven.

— Vervolg en Slot van het Verslag van den toestand der onderscheidene provincien over het jaar 1851, aangaande den Waterstaat. (Zie n°. 109.)

Het verslag van Noordholland bevat een staat der strandmetingen sedert 1843, aanwijzende welke veranderingen de duinen langs de kust hebben ondergaan in het jongst verloopen jaar, in vergelijking tevens met vorige jaren. Volgens dezen staat is (na aftrek der Pettemer en Hondsbossche zeeweringen, waarvoor eene lengte van 5100 ellen gesteld wordt) de lengte der duinen van de provincie Noordholland 66,340 ellen; het gemiddelde der veranderingen over die geheele lengte wordt aldus opgegeven:

Sedert 26 September 1843 tot 10 April 1852: verlies aan den voet van het duin 8,30 el; aanwinst op de lijn van hoog water 20 el, en op de lijn van laag water 42 el. Sedert 5 April 1851 tot 10 April 1852: aan den voet van het duin verloren 1,55 el; op de lijn van hoog water aangewonnen 10,85 el, en op de lijn van laag water 10 el. Terwijl de gemiddelde breedte van het strand bedraagt: van den voet van het duin tot de hoogwaterlijn 56,40 el; van de hoogwaterlijn tot den kant van laag water 79.20 el; van den voet van het duin tot den kant van laag water 135,60 el.

Uit de strandmetingen op het eiland Terschelling, welke eerst later hebben plaats gehad, is gebleken, dat de duinen aldaar sedert het vorige jaar 10.375 el zijn afgenomen, en het strand 1,95 el. De grootste afneming op hetzelfde punt is bij de duinen 140 el (veroorzaakt zoowel door verstuiving als afslag), en bij het strand 29 el. De grootste aanwinst op hetzelfde punt is bij de duinen 4.50 el, en bij het strand, aan de oostzijde van het eiland, 42.50 el.

In het jaar 1851 hebben de duinen in Noordholland over het algemeen weinig geleden, maar bij de stormen en vloeden van Januarij 1852 zijn zij nog al aanmerkelijk afgeslagen, op sommige plaatsen zelfs tot eene breedte van 4 tot 8 à 10 el. In het goede onderhoud der duinen, zoo langs de vaste kust als op het eiland Texel, wordt op kosten der provincie, even als vroeger, voorzien, door het beplanten van die plaatsen, welke daaraan de meeste behoefte hebben. Hetzelfde geschiedt thans, door tusschenkomst van het Rijk, in de Graaflijkheidsduinen en den Zanddijk langs het Koegras.

Intusschen worden de helmbeplantingen op onderscheiden plaatsen geschonden en weggeroofd, en zulks in weerwil van de verbodsbepalingen daartegen bestaande.

De zeewaterkeerende werken in Noordholland die ten laste van het Rijk of van de provincie zijn, worden in voldoenden staat onderhouden, en hebben in 1851 geene beschadiging van belang geleden.

De uitdieping van het geheele Noordhollandsche kanaal in den loop der zeven eerstvolgende jaren, is onlangs aanbesteed; onder dit werk is begrepen het afsnijden van een bogt te Ilpendam. Het onderhoud der werken van dit kanaal heeft in 1851 *f* 135,070 gekost, van welke som *f* 75,256 voor buitengewoon onderhoud besteed is. Daarentegen bragten de kanaalregten *f* 100,206 op (*f* 1,629 minder dan in 1850), terwijl buitendien bij den havenmeester aan de Willemsluis enz. *f* 51,297 ontvangen is (*f* 4,281 meer dan in 1850).

Het gezamenlijk bedrag der in 1851 op het kanaal door Voorne ontvangen regten beloopt de aanzienlijke som van *f* 88,152, dat is *f* 7,230 meer dan in 1850, en *f* 732 meer dan de opbrengst van 1849, welke de grootste was sedert 1830. Het aantal door de beide sluizen, die te Hellevoetsluis en te Nieuwesluis, in 1851 gepasseerde zeeschepen heeft 2,495 bedragen, dat is 98 minder dan in 1850, en 261 minder dan in 1849.

De zeesluis te Muiden is in 1851 gepasseerd door 6783 schepen, dat is 342 meer dan in 1850; de sluizen te Spaarndam door te zamen 21,441 schepen, dat is 246 minder dan in 1850; de sluis aan het huis ten Drecht door 13,424 schepen, dat is 695 minder dan in 1850.

De scheepvaart op het Noordhollandsche kanaal is in 1851 over het algemeen toegenomen: 1385 geladen schepen van 355,657 ton scheepsruimte (2272 ton meer dan in 1850) en 362 schepen in ballast metende 124,940 ton (34,812 ton meer dan in 1850) zijn de koopvaardersluis te Nieuwediep doorgekomen, en buitendien 237 ligterschepen, 1945 binnenvaartuigen benevens 1334 kleine vaartuigen en 20 houtvlotten. De Willemsluis is in 1851 gepasseerd door 1157 zeeschepen en 14,589 binnenvaartuigen (in 1850 waren deze cijfers 1213 en 10094).

In Zeeland wordt de toestand der rivieren, zoowel wat het vaarwater als de oevers betreft, voortdurend als voldoende aangemerkt.

Door den concessionaris van de afdamming der Ooster-Schelde, vooraf te gaan door het graven van een kanaal door Zuid-Beveland, zijn de plans der werken aan het Ministerie van Binnenl. Zaken ingezonden en aldaar gedeeltelijk reeds goedgekeurd. De gevraagde concessie voor de daarstelling van een kanaal, uitmondende tusschen Vlissingen en Rammekens, en de afdamming van het Sloe, ter verbinding van Walcheren met Zuid-Beveland (welk een en ander, met eene brug over de Oosterschelde, reeds begrepen is geweest in de ten jare 1846 verleende en in 1849 ingetrokken concessie van den Zeeuwsch-Limburgschen spoorweg) is onlangs geweigerd, zijnde deze onderneming in verband met de toegestane concessie tot afdamming der Oosterschelde, naar het oordeel van het Ministerie van Binnenl. Zaken, niet bestaanbaar met het tractaat met België van 19 April 1839.

Ontbreekt het voortdurend niet aan lust — zoo leest men in het verslag der Zeeuwsche Staten — om, bij aanwending van groote kapitalen, bedijkbare schorgronden in te polderen, hetwelk trouwens geacht kan worden steeds goede winsten op te leveren; minder verblijdend is echter de opmerking, dat de vaderlandsche grond daarbij veelal het eigendom des vreemden wordt, en alzoo zijne dikwerf rijke vruchten voor het nationaal vermogen verloren zijn, waarbij men kan aannemen, dat zelfs de voordeelen der bebouwing, met andere woorden: de arbeid en zijne winsten, in handen van den vreemde geraken; terwijl de opmerking hiervan, ook in andere opzigten, niet als onverschillig schijnt te kunnen worden beschouwd.

'sGRAVENHAGE, 18 September.

Z. M. heeft aan den gepensioneerden Luitenant-Colonel der Infanterie B. J. Verstege den rang verleend van Colonel, als een blijk van tevredenheid wegens vroeger bewezen diensten.

— Z. M. heeft benoemd tot Ontvanger der directe belastingen enz. te Kerkerade den Heer K. de Schrevel, thans in die betrekking te Voerendaal.

Verder heeft Z. M. op verzoek, eervol ontslagen, behoudens aanspraak op pensioen, B. J. C. Baron Mackay, als Directeur van het Postkantoor te Rotterdam, en in zijne plaats benoemd den Heer J. A. Bannier, thans Hoofd-Commies der Posterijen aldaar; voorts tot Hoofd-Commies der Posterijen, den Heer J. J. Brouwer, thans Commies bij het dep. van Financiën; tot Commies bij het dep. van Financiën, den Heer J. P. Hofstede, thans Commies der 2de klasse bij de Posterijen.

Nog heeft Z. M. benoemd tot Inspecteur der posterijen, den Heer J. J. Schultens Dozy, buitengewoon Inspecteur; tot Directeurs der Postkantoren: te Maastricht, den Heer G. L. H. P. Stern, thans te Venlo; te Venlo, den Heer L. A. van der Marck, thans te Grave; en te Grave, den Heer A. J. L. F. Steffens, thans te Vaals.

— De geruchten, alhier in omloop, dat de Minister van Justitie zou aftreden, bevestigen zich niet.

— De algemeene Rekenkamer heeft bekend gemaakt dat aan onderscheiden staatsschulden, door openbare verbranding, vernietigd heeft voor eene som van *f* 45,242,185, waaronder *f* 29,977,135, aan ingetrokken muntbilletten.

Eerste Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Vrijdag 17 September.

In deze zitting is het wets-ontwerp betreffende het aandeel van Nederland in de Russische schuld in Holland, met 27 tegen 6 stemmen aangenomen.

Bij de verdediging der wet heeft de Minister nog verklaard dat zijn besluit tot aftreding genomen was. »Uwe goedkeuring dezer wet, zeide hij, zal daarin evenmin verandering te weeg brengen, als uwe afkeuring de uitvoering er van zou verhaasten, evenmin als ik in eene vroegere ondervondene afkeuring aanleiding er toe vond. En waarom niet? Wanneer een Minister de overtuiging heeft in het belang des lands te hebben gehandeld, dan treedt hij niet af bij elke soms zoo ligt voorbijgaande afkeuring. Daarenboven de tegenwoordige voordragt is niet bij uitsluiting de daad van den Minister van Buitenl. Zaken, maar van de geheele regering, en wanneer al

de vorm van het tractaat meer bijzonder hem mogt worden toegeschreven, dan neemt hij die voor zijne rekening, omdat hij innig overtuigd is, dat, bij eene billijke appreciatie, in deze geheele zaak niets kwetsends voor de eer en waardigheid des lands zal kunnen gevonden worden."

Tegen hebben gestemd de Heeren: van Heeckeren van Wassenaar, Insinger, de Brauw, Borski, d'Ablaing van Giessenburg en de Jonge van Ellemeet.

Daarna is de beraadslaging aangevangen over het ontwerp, tot regeling van den pligt der provincie om behoeftige gemeenten te hulp te komen. Die beraadslaging zal heden avond ten acht ure worden voortgezet.

Avondzitting.

In deze zitting zijn de beraadslagingen voortgezet. Onderscheidene leden hebben nog het woord gevoerd, en hunne bedenkingen tegen de voordragt in het midden gebragt, welke door den Minister van Binnenlandsche Zaken zijn beantwoord.

Bij hoofdelijke omvrage is het ontwerp *verworpen* met eene meerderheid van 28 tegen 5 stemmen.

Voor de Heeren: Boxman, v. Reenen, v. Ryckevorsel, de Sitter en Insinger.

De zitting is daarna opgeheven, zijnde dit de laatste zitting van het zittingjaar 1851—52.

Staten-Generaal.

Vereenigde zitting der beide Kamers, van Zaturdag 18 *September.*

Voorzitter de Heer Martens van Sevenhoven.

Door den Griffier der Eerste Kamer wordt voorlezing gedaan van een Kon. besluit, waarbij de Minister van Binnenl. Zaken gemagtigd wordt, de zitting der Staten-Generaal over 1851—52, op heden ten 2 ure, namens den Koning te sluiten.

Door den Voorzitter wordt eene Commissie benoemd, om den Minister in- en uitgeleide te doen.

De Minister, zich voor den Troon geplaatst hebbende, spreekt de volgende rede uit:

MIJNE HEEREN,

»De Staten-Generaal hebben op nieuw met de Regering ondervonden, dat de reeks der jaren, waarin van den ijver der wetgevende magt buitengemeen veel wordt gevergd, nog niet is gesloten. Terugziende op sommige teekenen van den algemeenen toestand, bij den aanvang uwer werkzaamheden, mogen wij het als een bijzonderen zegen dankbaar erkennen, dat wij ons in volkomen vrijheid en rust aan de wetgeving, tot bevordering van de zaak des vaderlands ongestoord konden wijden.

»Behalve de begrooting van uitgaven en de voorstelling der middelen, hebben menige andere zeer gewigtige onderwerpen U onvermoeid bezig gehouden. Ik noem slechts de verbetering van ons belastingsstelsel, de inrigting der regterlijke magt, het Indisch muntwezen, de jagt en visscherij, de regeling onzer betrekkingen van handel en scheepvaart naar onderscheiden zijden, de vermenigvuldiging onzer middelen van gemeenschap binnenlands en met andere landen.

»Zoo niet alle aangelegenheden, aan uwe beraadslaging onderworpen, op een' vasten voet zijn gebragt, de vruchten van uw onderzoek en van het overleg met de Regering mogen niet worden voorbijgezien. De arbeid, daaraan besteed, het licht, daaruit te ontleenen, zijn voorbereiding voor het vervolg.

»Indien men hetgeen werd verrigt niet enkel afmeet naar hetgeen men wenschelijk zou keuren, of vroeger, in het verschiet, zonder den afstand te kennen, mogelijk achtte, maar met de wezenlijke voorwaarden en eischen der groote taak vergelijkt, — men zal dan eene gestadigheid van voortgang opmerken, die het vertrouwen schenkt, dat een volgend jaar het vorige zal aanvullen.

»De Koning heeft mij opgedragen, u Zijnen dank te betuigen voor uwe ijverige behartiging van de belangen des Rijks.

»Namens den Koning sluit ik deze Vergadering der Staten-Generaal."

Telegraphisch Berigt. 4 uur 23 min.

De Heer Mr. J. A. Philipse is benoemd tot President der Eerste Kamer.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 15 September.

Nadere berigten omtrent het afsterven van den Hertog van Wellington den vorigen dag, op zijn zomerverblijf Walmer-Castle nabij Dover, melden het volgende:

Na des morgens in goeden welstand opgestaan te zijn, en eene wandeling gemaakt te hebben, werd hij hevig door de vallende ziekte aangetast, een aanval dien hij, nu negen jaren geleden, zonder blijvende gevolgen wederstaan had. Twee ter hulp geroepen Geneesheeren schreven een braakmiddel voor, maar hetwelk zonder uitwerking bleef, en na herhaalde hevige zenuwschokken blies de Hertog twintig minuten over drie ure den laatsten adem uit, zonder teekenen van bewustheid gegeven te hebben en alleen in het bijzijn van de geneesheeren, van zijnen keldermeester en van een zijner lijfbedienden. Terstond is tijding naar Frankfort afgezonden, om zijnen zoon, den erfgenaam van zijnen Hertogstitel, Arthur, Markies van Douro, die zich met zijne echtgenoot aldaar bevindt, de treurige tijding mede te deelen. Die zoon, nu 45 jaren oud, is kinderloos.

De inkomsten, welken de Hertog tot belooning van zijne gewigtige diensten genoot, beloopen eene som van 48,000 £. Daaronder behooren: een pensioen van 8,926 £; zijne bezoldiging als Constapel van den Tower 950 £; idem als Kolonel van het 1ste regiment der garde te voet, 2,698 £; 35,000 £ wegens renten van de hem op onderscheidene tijden door het Parlement gedane giften.

De *Times* zegt omtrent hem onder anderen het volgende: De levensloop van den Hertog van Wellington was een lange wolkenlooze dag, van den morgen tot den avond gevuld met roemruchtige daden, bezield met onvermoeiden ijver voor 's lands dienst, bestuurd door nimmer weifelende regelen van pligt en staatsbeleid. Hij klom door eene snelle aaneenschakeling van nimmer overtroffen daden tot eene stelling waartoe geen ander hier te lande ooit gekomen was. Er is niemand overig in het leger of in het Parlement die met zoo groot gezag kan handelen en spreken. Het scheen als of de natuur zelve hare onverzettelijke perken voor hem verruimde en als of de gebreken des ouderdoms op dat geëerde hoofd niet zoo zwaar wilden drukken. Geheele menschengeslachten waren voorbijgegaan in den tusschentijd tusschen zijne eerste wapenfeiten en de laatste raadgevingen zijner grijze ervaring, tot dat door eene in de historie voorbeeldelooze lotsbeschikking, de man die de hoofdrol in de geschiedenis, van meer dan eene halve eeuw had gespeeld, den laatsten zijner tijdgenooten overleefde en alle levende heugenis zijner daden met zich in het graf neemt. Aan welk eene eeuw, aan welk een land, aan welke groote daden was dat leven niet zegenrijk gewijd! Deszelfs verbazende langdurigheid; de veelvuldigheid der door hem beleefde veranderingen en gebeurtenissen; het nimmer wisselende geluk hetwelk al zijne stappen vergezelde van de eerste zegepraal zijner jeugdige dapperheid in den Indischen oorlog, tot aan de laatste raadgevingen die de Souverein en de Natie met vertrouwen van den grijzen Staatsman ontvingen; de onwrikbare vastheid van karakter die tegen elk bezwaar en elken voorspoed evenzeer bestand was; de onveranderlijke gehechtheid aan dezelfde bedoelingen, dezelfde beginselen, dezelfde pligten, die niet gestoord werd door de hartstogten der jeugd noch verslapt door de eerbewijzen en de genietingen van een rustigen ouderdom; dat alles maakt het leven van den Hertog van Wellington tot een geheel eenig verschijnsel in de historie. In hem althans zal het nageslacht een karakter vinden, dat hooger stond dan de hoogste en mildste gaven der fortuin. Kan hij met regt een held genoemd worden, het is omdat hij zich steeds grooter toonde dan zijn eigen geluk, en de verzoekingen te boven kwam waardoor andere menschen van even grooten geest maar van minder zelfbeheersching, de hun door hun lot toegedachte hoogte niet bereikt hebben. Men kan hem geene eer aandoen door eene vergelijking zijner Veldheers- of Staatsmansloopbaan met die van Alexander, Caesar of Napoleon. De gewelddadigheid, de eerzucht, de tegenspoeden en de misdaden, die eigenlijk de vermaardheid van deze mannen, zoo niet hunne grootheid uitmaken, zijn vreemd aan Wellington's leven. Nimmer op het slagveld overwonnen, trok hij het zwaard nooit om grondgebied te veroveren, maar alleen voor de onafhankelijkheid van Europa en voor het behoud zijns lands. Door de dankbaarheid van Europa en van zijne landgenooten verheven tot den hoogsten trap van magt en aanzien, dien een onderdaan der Britsche [illegible] bezitten, overschreed hij nimmer den pligt des onderdaans. Zijn gansche leven was gewijd aan de zaak van het wettig gezag en de geregelde magt. Waagstukken waardoor andere krijgsoversten soms eene kroon wonnen of het lot der natiën deden keeren, vindt men in zijn leven niet, maar ook niets dat verborgen behoeft te worden. Alles in dat leven is mannelijk, degelijk, helder; alles draagt éénen stempel, dien van pligtbesef, en getuigt van eene drijfveer, de liefde voor Engeland en trouw in de dienst der Kroon.

Zijn karakter was te krachtig om aan verbeelding en gevoel hetzij zwakheid of sterkte te ontleenen. Degelijkheid was de grondtrek van zijn gemoed: zijn scherpe blik, zijn koelzinnig oordeel zag de zaken in hare naakte waarheid. Van hier de uiterste stiptheid in woord en daad; hij haatte veinzerij even als overdrijving. En alleen een zoo bedaard en koel speler kon winnen, waar zooveel op het spel en de kans zoo hagchelijk stond als in Spanje of te Waterloo. Zijn moed was geen blindheid voor het gevaar, geene zelfbedwelming: het was de ware en hoogste moed die met helder zelfbesef, met juist inzigt en bepaald opzet gepaard gaat.

In vindingrijkheid, in diepzinnigheid is hij door anderen overtroffen, maar in schranderheid niet, en deze ademde in zijne redevoeringen, in zijne talrijke legerberigten, alle kernig en veelbeduidend zonder zwier.

Door afkomst, karakter en beginselen aan de zaak der Britsche aristokratie gehecht, begreep de Hertog van Wellington evenwel, dat de ware magt van den adel in deze eeuw gelegen is in gehechtheid aan constitutionnele staatsbeginselen en in opregte erkenning van de regten des volks. Beter dan iemand anders in staat om volksbewegingen met geweld te fnuiken, temperde hij ook daarbij den moed door wijsheid en zachtzinnigheid, en met het vaste voornemen om des noods het staatsgezag met den sterken arm te schragen, ging hij echter anderen voor met vredestichtende opofferingen aan de redelijke eischen der natie.

Hoewel meer dan iemand anders afkeerig van gemaakte vroomheid, was hij niet ongevoelig voor den verheven invloed der godsdienstige waarheid, en stipt in de waarneming der voorschriften en openbare plegtigheden der Anglicaansche kerk. Hij bewees milddadigheid aan een ongeloofelijk groot aantal hulpbehoevenden, maar zonder ophef. Elke maatschappelijke pligt, elke plegtigheid, elke feestvreugde vond hem gereed tot hartelijke deelneming. In zijn ouden dag ging zijne ingenomenheid met de vermaken der fatsoenlijke zamenleving soms verder, dan met de waardigheid des ouderdoms en het aandenken aan zijn manhaftig leven bestaanbaar scheen.

Wellington was het ware model, het volmaakte beeld van een Engelschman; en wij weten in de lange reeks onzer krijgsoversten en edelen niemand te vinden, die, in al zijn wezen en daden beschouwd, gelijkgesteld kan

worden met den man die nu is heengegaan, maar eene eeuwige gedachtenis zijns naams achterlaat.

Hij was de derde zoon van Graaf Mornington en werd in 1769 te Dungancastle in Ierland geboren. Hij ontving zijne opvoeding te Eton, ging daarna op de krijgsschool te Angers, in Frankrijk, en trad in 1787 als vaandrig in Britsche dienst. Later kocht hij eene plaats als Overste bij het 33ste regement, waarmede hij in 1794 den veldtogt in Nederland bijwoonde. Toen zijn broeder in 1797 Gouverneur-Generaal van Oost-Indië was geworden, vergezelde hij hem aan het hoofd zijns regements, muntte in den strijd tegen Tippo Saib uit, en werd daarvoor tot Generaal-Majoor benoemd. In den oorlog tegen de Maratten, versloeg hij hun leger uit 60,000 man ruiterij bestaande, met een corps van 12,000 man. In 1805 naar Engeland teruggekeerd, werd hij in 1806 te Newport tot lid van het Lagerhuis gekozen. In 1807 begeleidde hij den Stadhouder, Hertog van Richmond, als Secretaris, naar Ierland. In Augustus van hetzelfde jaar voegde hij zich bij de expeditie van Lord Cathcart, tegen Kopenhagen, en onderhandelde over de kapitulatie dier stad. In 1808 ging hij aan het hoofd van een corps naar Portugal, en sloeg den 18den Aug. de Franschen bij Rolexa en den 21sten bij Vimieira. Desniettegenstaande moest hij hierop het opperbevel aan Dalrymple overgeven, die het verdrag van Cintra sloot, waarna de Franschen Portugal ontruimden. In April 1809 bekwam hij het opperbevel over de versterkte Britsche en inlandsche troepen in Portugal. Den 11den Mei overviel hij Soult te Oporto, drong toen Spanje binnen, streed achtereenvolgens met de Fransche Maarschalken Soult, Ney, Massena en Marmont, nam den 12den Februarij 1812 Civdad Rodrigo in, de 7den April Badajoz en trok den 18den Augustus Madrid binnen. Hij werd thans tot Markies van Wellesley verheven en het Parlement schonk hem 100,000 £.

Den 21sten Junij 1813 versloeg hij Jozef den broeder van Napoleon, door dezen den Spanjaarden tot Koning opgedrongen, te Vittoria, waarbij een menigte gevangenen, 150 stukken geschut en al de bagage en schatten van Jozef in zijne handen vielen. Voorts bleef hij in het noorden van Spanje den strijd tegen de Franschen volhouden tot hij in April 1814, bij den overgang van Parijs aan de Bondgenooten, een wapenstilstand sloot.

De Engelsche Prins-Regent verleende hem op den 3den Mei 1814 de waardigheid van Hertog van Wellington en van Markies van Douro. Na zijne aankomst te Londen op 23 Junij schonk hem het Parlement 400,000 £ tot den aankoop van landerijen, en ontving hem in eene plegtige zitting op 1 Julij. Als buitengewoon Gezant vertrok hij daarna naar Parijs, en op 1 Februarij 1815 trad hij als Britsch gevolmagtigde op het congres te Weenen in de plaats van Castlereagh. Toen de landing van Napoleon bekend werd, onderteekende hij het Weener verdrag en ging naar België, waar hij op 6 April te Brussel het opperbevel over de Britsche, Hanoversche, Brunswijksche en Nederlandsche troepen overnam. Op 18 Junij leverde hij Napoleon den bloedigen slag bij Waterloo. In vereeniging met Blucher snelde hij naar Parijs, welke stad hij op 5 Julij 1815 bij capitulatie binnentrok. Het Britsche Parlement beloonde hem nogmaals met 200,000 £ en de Koning der Nederlanden schonk hem den titel van Prins van Waterloo en aanzienlijke kroonlanderijen. De overige Souvereinen overlaadden hem evenzeer met titels, orden en geschenken. Na het verdrag van 20 Nov. 1815 bekwam hij het opperbevel over de verbondene troepen, die Frankrijk bezet hielden. In het jaar 1822 vertrok hij als Britsch gevolmagtigde naar het congres van Verona. In Jan. 1828 belastte hij zich met de zamenstelling van een nieuw Ministerie, in hetwelk hij als eerste Lord der Schatkist plaats nam. Reeds een jaar vroeger was hij, na den dood des Hertogs van York, tot Opperbevelhebber der Britsche landmagt benoemd. De invloed der Fransche Julij-revolutie op de Britsche natie, en de troonsbestijging van Willem IV, veroorzaakten in November 1830 den val van zijn bestuur en der Tories. Na de aftreding der Whigs in November 1834 greep hij met Peel weder de teugels des bewinds in handen, als Secretaris van Staat voor buitenlandsche zaken, doch moest reeds bij de opening der zitting van 1835 aftreden. Toen Peel na den val der Whigs in 1841 zijn Ministerie zamenstelde, trad hij op nieuw in het bestuur zonder een bepaald departement te aanvaarden. Tot ergernis der ultra-Tories liet hij zich door zijne ambtgenooten tot de staatkunde van den vrijen handel overhalen. Met de ontbinding van het kabinet in Junij 1846 trad ook Wellington af, ofschoon de Whigs hem trachtten te houden. Buiten het Opperbevelhebberschap over het leger, bekleedde hij nog de betrekking van Lord-Luitenant van Hampshire, Kolonel der garde grenadiers, Kolonel der brigade karabiniers, Gouverneur van den Tower en van de Citadel van Dover, Lord wachter der vijf havens, Kanselier der Hoogeschool te Oxford, Oord opziener van St. James en Greenpark. Hij huwde in 1806 met Miss Packenham, de zuster van Baron Longford. Uit dezen echt werd de bovengemelde Markies van Douro, Overste in het Britsche leger, geboren.

— De geldinzameling voor Dr. Newman, die onlangs tot de R. K. Godsdienst is overgegaan, en wegens hoon en laster aan den gewezen Priester Achilli aangedaan, tot de boete van 12,000 £ verwezen werd, gaat, hoewel ook in het buitenland, onder anderen in Nederland beproefd, niet naar wensch; weshalve de Kardinaal Wiseman, eergisteren alhier eene vergadering heeft belegd, om te beraadslagen over de middelen, om wat meer geld tot betaling der boete bijeen te krijgen.

— De luchtreiziger Poitevin is eergisteren met een gezelschap van 25 Heeren en Dames opgestegen, met een ballon met 120,000 voet gas gevuld, en weder behouden nedergekomen.

— Te Waterford woont eene Dame, die haar 112de jaar is ingetreden. Voorleden jaar heeft zij zich nog naar Londen begeven, om de Tentoonstelling te zien.

FRANKRIJK.

PARIJS, 16 September.

De *Moniteur* berigt, dat de mededeeling van den Engelschen *Morning-Chronicle*, betrekkelijk een handelstractaat tusschen Frankrijk en Engeland, geheel van grond is ontbloot.

— De President is in den avond van Maandag te Bourges aangekomen, en Dingsdag namiddag te Nevers, waar vele kreten van: *leve de Keizer!* opgingen, en de overheden hem met den titel van: *Keizerlijke Hoogheid* begroetten.

— Donderdag morgen om 9 ure heeft de President Nevers verlaten en is des middags te Moulins aangekomen. Te St. Pierre-le-Moustier was hij genoodzaakt stil te houden, ten gevolge van eene overgroote menigte van bloemen die zijn rijtuig overstroomden, in het midden van welke zich eene prachtige kroon bevond. De kreten van: *leve de Keizer!* waren eenparig.

PRUISSEN.

BERLIJN, 16 September.

De Koning van Zweden heeft zich den 12den te Lubeck aan boord van een oorlogsstoomschip begeven, ten einde naar zijne Staten terug te keeren.

— De Keurhessische Regering heeft eene geldleening van 1½ millioen Rthl. uitgeschreven tegen 4½ pCt., de aflossing te beginnen met 1858.

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 18den September den Heer S. C. J. W. van Musschenbroek, van 's Gravenhage, in de Regten, na Openbare verdediging zijner Dissertatie: *de Quaestione; num in venditione rerum immobilium, majoribus et minoribus aetatis competentium, auctoritate judicis opus sit.*

ADVERTENTIEN.

Door Gods goedheid verloste van een welgeschapen ZOON, G. E. J. VAN DE KLASHORST, geliefde Echtgenoot van

LEYDEN, 17 September 1852. C. W. VISSER.

DE KAMER VAN KOOPHANDEL EN FABRIEKEN TE LEYDEN, brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat Woensdag van iedere week van 's namiddags *één* tot *twee* ure, in het Lokaal der Lakenhal gelegenheid bestaat tot inzage van bij de Kamer ingekomene Stukken, terwijl eene lijst van die stukken *vier-en-twintig* uren te voren aan het Lokaal der Kamer zal zijn aangeplakt.

De Kamer van Koophandel en Fabrieken te *Leyden*,
A. HARTEVELT Jz., *Voorzitter*.

LEYDEN, 18 September 1852. Ter ordonnantie van dezelve,
H. W. DOZY.

Door buitengewone gelegenheid *uit de Hand te Koop*, eene uitmuntende 6½ Octaafs Fransche **PIANINO**, uit de Fabriek van BERNHARDT, zoo goed als nieuw, en eene Engelsche **PIANO**, van JOHN BROADWOOD & SONS, benevens een **STAARTSTUK** voor civielen prijs. Te bevragen bij N. F. TAVERNE, *Muziekmeester*, Ouden Rijn, te *Leyden*.

MAGAZIJN VAN LAKENS, ENZ.

Oude Singel, Wijk V. No. 301, het 2de Huis van de IJzeren Gracht.

De Ondergeteekende berigt aan zijne geëerde Begunstigers, dat hij voor het aanstaande saizoen ontvangen heeft eene ruime sortering van nieuwe **WINTERSTOFFEN**, als: Draps Russie, Draps Castors, Castorines, Wolblaauwe en Stukblaauwe Duffels, Bucskins of Broekenstoffen, Flanellen, alsmede eene Exquise partij Fluweelen, Zijden, Cachemiren en andere fijne Vestenstoffen, alles tot de billijkste prijzen.

LEYDEN, 18 September 1852. J. P. LAPIDOTH.

NIEUW OPGERIGTE CHOCOLAAD FABRIEK:

Het Wapen van Leyden.

De Ondergeteekende heden zijn Fabriek van **CHOCOLADE** zoo in **Poeder** als in **Koekjes** geopend hebbende, beveelt zich bijzonder aan het geëerd Publiek en HH. Winkeliers, dewijl de prijzen zeer aannemelijk zijn, daar hij tegen elke Fabriek kan concurreren in prijs en vooral in de deugdelijkheid van zijn Fabrikaat.

W. KREPS,

LEYDEN, 18 September 1852. Aalmarkt, Wijk IV. No. 139.

Op vereerend verzoek van eenige Stadgenooten, geeft de Commissie der Loterij ten behoeve van de ongelukkigen, door den brand te *Herwijnen*, berigt, dat Maandag en Dingsdag den 20sten en 21sten September, de Voorwerpen nog te bezigtigen zijn in het Logement *de Zon*, Breedestraat te *Leyden*, van des voormiddags 12 tot des namiddags 4 ure tegen betaling van 10 Cents entrée of op vertoon van een Lot.

De Commissie voornoemd,
P. BOELLAARD, *Kapt*.
W. F. KOPPESCHAAR, Jr.
H. H. VAN VLIET, Wed. OOSTHOUT.
M. P. VAN VLIET, Wed. VAN RENESSE.
J. E. HOFMANS.
W. F. M. A. KOPPESCHAAR.

BELANGRIJKE BOEKVERKOOPING TE *LEYDEN.*

De Boekhandelaar C. C. VAN DER HOEK zal op Maandag den 27sten September en TIEN volgende dagen Verkoopen:

Twee zeer uitgebreide en belangrijke Boekverzamelingen,

betreffende GODGELEERDHEID, nagelaten door twee Predikanten der Hervormde Gemeente. — Voorts vele belangrijke Werken over REGTSGELEERDHEID, GESCHIEDENIS, HISTORISCHE en NATUUR-HISTORISCHE REIZEN, GENEESKUNDE, AUCTORES CLASSICI, DICHTKUNDE, FRAAIJE LETTEREN, enz.

Eene zeldzaam voorkomende Verzameling van BOEKEN en KAARTEN betrekkelijk den WATERSTAAT, inzonderheid van RHIJNLAND, alles nagelaten door wijlen den Wel-Edelen Heer A. HANEGRAAFF, *Landmeter bij Rhynland.* — Eenige Kapitale en Kostbare BOEK- en PLAATWERKEN over NATUURLIJKE HISTORIE. — Uitmuntende PRENTWERKEN, Fraaije GRAVUREN, ETSEN, LITHOGRAPHIEN, Gekleurde en Ongekleurde TEEKENINGEN en eene fraaije Collectie PORTRETTEN. — Eenige PENNINGEN en MUNTEN, PHYSISCHE INSTRUMENTEN, en diverse andere Voorwerpen, waaronder eene Partij gaaf MISDRUK. — VERLOSKUNDIGE en CHIRURGICALE INSTRUMENTEN, alsmede eenige BOEKENKASTEN.

☞ De KAARTEN en ATLASSEN, te zien Donderdag den 23sten September, van 's morgens ten *tien* ure tot 's namiddags ten *drie* ure. De BOEKEN, PRENTWERKEN, enz., Vrijdag en Zaturdag 24 en 25 September, op dezelfde uren.

Op Woensdag den 22sten September zal aan het VERKOOPHUIS te *Leyden* worden verkocht: een nette en zindelijke **INBOEDEL**, bestaande in: een Mahonyhouten Chiffonnière, Secretaire, dito Etens-, Thee-, Speel- en Wasch-Tafels, dito Canapé, Stoelen, Ledekanten, Bedden en Toebehooren, Spiegels en Schilderijen, Theeserviesen, Porselein, Kristal en een aanzienlijke partij Glaswerk, Vloerkleeden en Karpetten. Kagchels en Toebehooren, een Marmeren Koelvat met Koperen Bak, zwaar Koper-, Tin- en IJzerwerk, alsmede Zilveren Lepels en Vorken, en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt. Alles op Dingsdag te voren te zien.

Zullende op Woensdag den 29sten September terzelfde plaatse worden verkocht wijnen, Paarden, Rijtuigen, meubilaire en andere Goederen, waarvan nader zal worden geadverteerd.

VRIJWILLIGE VERKOOPING,

in het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, van:

Een ruim, hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS EN ERVE, hebbende acht Kamers en Kabinetje, Provisie-Kamer, Dienstbodenkamers, marmeren Gang en Keuken, open Trap, Kelder, Binnenplaats, Droog- en Turfzolders en verdere Gemakken, staande binnen *Leyden*, op de Breedestraat tegen over de Schoolsteeg, in Wijk IV. No. 190; breeder bij aangeplakte billetten omschreven; kunnende 1 Februarij 1853 worden aanvaard.

Waarvan de Provisionele Opveiling zal plaats hebben op Zaturdag den 2den October, en de finale Gunning op Zaturdag den 9den October 1853, beide des avonds ten 7 ure, met Verhoogingen.

Kunnende worden bezigtigd des Dingsdags, Donderdags en Zaturdags voor de Verkooping van 11 tot 3 ure, op een Toegang-billet van den Notaris A. B. BARKEY Nz. te *Leyden*, alwaar 8 dagen vóór de Veiling de Voorwaarden ter lezing zullen liggen.

OPENBARE VERKOOPING,

in het *Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, van:

No. 1. Een groot ruim, hecht, sterk en weldoortimmerd HUIS EN ERVE, te *Leyden*, op de Breedestraat, tusschen de Vrouwesteeg en Stads-Gehoorzaal, Wijk IV. No. 204.

No. 2. Een dito WOONHUIS MET TUIN EN PAKHUIS, binnen *Leyden*, op de Heerengragt, omtrent den Nieuwen Rhijn, Wijk VIII. No. 821.

No. 3. Een groot PAKHUIS MET ZOLDER, op de Heerengracht bij de Groenesteeg, Wijk VII. No. 134.

No. 4. Een FABRIEK-GEBOUW, gedeeltelijk ingerigt tot WOONHUIS, op de Hoogewoerd aan den Hoek der Bolwerkstraat, Wijk III. No. 294, en

No. 5. Een perceel GRASLAND, aan den Bakenpolder onder *Warmond*, groot 59 roeden en 10 ellen. Alles breeder bij aangeplakte Billetten omschreven.

Waarvan de provisionele Opveiling zal plaats hebben op Zaturdag den 2den October en de finale Gunning op Zaturdag den 9den October 1852, beide des avonds ten 7 ure, terwijl tusschen de Veiling en Afslag ten Kantore van den ondergemelden Notaris, Verhoogingen zullen worden aangenomen, tegen genot van een *vijftigste* van iedere Verhooging.

De voorz. percelen kunnen worden bezigtigd als volgt: Het perceel No. 1 des Dingsdags en Vrijdags van iedere week vóór de Verkooping van 10 tot 1 en van 3 tot 6 ure. Het Perceel No. 2, op den 16den, 20sten, 21sten, 30sten September en den 9den October, tusschen 12 en 2 ure, mits vooraf bij de Bewoners Belet vragende, en de Percelen No. 3 en 4, den 30sten September en den 1sten en 9den October tusschen 10 en 12 ure.

Zijnde inmiddels nadere informatien te bekomen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY Nz., te *Leyden.*

BEURTSCHEPEN,

LADING LIGGENDE TE LEYDEN IN DE HAVEN.

Naar *Dordrecht*	Maandag	20 September	12	uur,	Schipper	J. KRUL.
» *Zwolle*,	»	20	»	12	» »	J. REMMELEKAMP.
» *Alkmaar*,	Woensdag	22	»	9	» »	L. KROON.
» *Sneek*,	»	22	»	11	» »	K. VIERSMA.
» *Deventer*,	Donderdag	23	»	12	» »	L. HEUKELS.
» *Hoorn*,	Vrijdag	24	»	10	» »	J. RAJER.

☞ Alle Goederen zullen dezerzijds bij den Besteller C. VAN DORSTEN in 't Veerhuis tot de eerst afvarende gelegenheid aangenomen worden, als voor geheel *Noordholland, Gelderland, Overijssel, Friesland, Groningen, Drenthe,* enz. — De vertrekuren zijn opgegeven volgens de Reglementen, echter komen sommige schepen wel eens later door.

Zware kankerachtige wonden in de borst genezen door de Zalf en Pillen van Holloway.

Mejufvrouw MATHEWS, woonachtig in de Brugstraat te Southwark, had na hare verlossing eene zoo zieke borst, dat het haar onmogelijk was, haren zuigeling te voeden. En hadden zich in hare linkerborst vier afzonderlijke kankerachtige verzweringen gevormd, welke de vereenigde pogingen van onderscheidene genees- en heelkundigen verijdelden, en men besloot eindelijk dat men tot snijden zou moeten overgaan; hiertegen echter verzette zich de lijderes bepaald, en nam daarentegen hare toevlugt tot de *Zalf* en *Pillen* van HOLLOWAY, ten gevolge waarvan hare wonden nu zijn genezen en zij de beste gezondheid geniet.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:
Doosjes Pillen à ƒ 0.90, ƒ 2.10, ƒ 3.30, ƒ 7.75, ƒ 15.50, ƒ 23.50.
Potjes Zalf à ƒ 0.90, ƒ 2.10, ƒ 3.30, ƒ 8.15, ƒ 15.90, ƒ 23.90.

Te bekomen bij W. C. VAN DORT, te *'s Hage*; bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, te *Gouda*, en bij J. STRAATMAN, Hoofd-Depothouder te *'s Hertogenbosch*, alsmede te *Londen*, Strand 224, *Holloway's Etablissement.*

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 18 *September*. Van ƒ 32 tot ƒ 36.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 18 *September.*

Oude Witte Tarwe ƒ 9.50 tot ƒ 10.00. Nieuwe Tarwe ƒ 7.50 tot 9.00. Oude Rogge ƒ 6.50 tot ƒ 6.80. Nieuwe Rogge ƒ 6.60 tot ƒ 7.00. Gerst ƒ 5.00 tot ƒ 5.20. Haver ƒ 3.00 tot ƒ 3.80. Paardeboonen ƒ 5.00 tot ƒ 5.20. Duiveboonen ƒ 6.00 tot ƒ 6.20. Koolzaad ƒ [illegible] tot ƒ [illegible].

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 17 September.

			[illegible]	[illegible]	[illegible]
NEDERLAND, Werkelijke Schuld	à $2\frac{1}{2}$	pCt.	$64\frac{13}{16}$	$64\frac{11}{16}$	$64\frac{3}{4}$
Dito Certificaten	3		$77\frac{3}{4}$	—	—
Dito dito	4		$96\frac{5}{8}$	$96\frac{3}{4}$	$96\frac{3}{4}$
Amortisatie Syndicaat	$3\frac{1}{2}$		$95\frac{1}{8}$	—	—
Handelmaatschappij	$4\frac{1}{2}$		$125\frac{3}{4}$	$125\frac{1}{2}$	—
O. I. Leening	4		$96\frac{3}{8}$	—	—
Dito Holl. Spoorweg			—	—	—
Aandeelen Rijn-Spoorweg	$4\frac{1}{2}$		—	—	—
Haarlemmermeer	5		—	—	—
FRANKRIJK, Certif.	3		$72\frac{5}{8}$	—	—
Dito dito	5		—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816	5		$108\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829	5		$107\frac{1}{2}$	$107\frac{1}{4}$	$107\frac{1}{2}$
Cert. bij dito 1831 en 1833	5		—	—	—
Dito 1840	4		$91\frac{5}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co.	4		$91\frac{1}{4}$	—	—
Dito dito Nieuwe	4		$91\frac{1}{16}$	—	—
Inschrijving in Assign.	6		—	—	—
Certificaten van dito	6		$72\frac{1}{4}$	—	—
POLEN, Obligatien	4		$86\frac{1}{4}$	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250			—	—	—
Dito dito 1835	500		—	—	—
SPANJE, Obligatien	à 1	pCt.	$23\frac{1}{4}$	$23\frac{5}{8}$	$23\frac{5}{8}$
Dito Obligatiën	3		50	—	—
Dito Binnenl. à 6 m.	3		$45\frac{1}{4}$	$45\frac{1}{8}$	$45\frac{3}{16}$
Bewijzen Coupons			$2\frac{7}{8}$	$2\frac{15}{16}$	$2\frac{15}{16}$
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll.	5		—	—	—
Dito	4		$69\frac{1}{2}$	—	—
Dito Metall.	5		$78\frac{1}{2}$	$79\frac{7}{8}$	—
Dito Nieuwe	5		$91\frac{1}{2}$	—	—
Dito 1847	$2\frac{1}{2}$		$40\frac{3}{8}$	41	$40\frac{15}{16}$
BELGIE, Banc.	$2\frac{1}{2}$		—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD	$2\frac{1}{2}$		$52\frac{13}{16}$	$52\frac{7}{8}$	$52\frac{13}{16}$
BRAZILIE, 1824 100 £	5		$100\frac{7}{8}$	—	—
PORTUGAL, te Londen	5		$42\frac{13}{16}$	$42\frac{7}{8}$	$42\frac{7}{8}$
Dito dito	4		$39\frac{1}{2}$	$39\frac{9}{16}$	$39\frac{9}{16}$
VENEZUELA,	$3\frac{1}{4}$		72	—	—
MEXICO,	5		—	—	—
AMERIKA, Bankactiën			$4\frac{3}{8}$	$4\frac{7}{16}$	—

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.